

Ungdomsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motioner som väckts under allmänna motionstiden 2002.

Motionerna gäller frågor om delmålen och utgångspunkten för ungdomspolitik, uppgifterna för Ungdomsstyrelsen och Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer samt ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna. I en motion begärs en översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur. Bidragsbestämmelser för statligt stöd till invandrarnas ungdomsorganisationer, till generationsövergripande ungdomsverksamhet och till de politiska ungdomsförbunden samt en ökning av statsbidraget till ungdomsorganisationerna behandlas i fyra andra motioner. I en motion tas frågan upp om en enda åldersgräns för när unga människor juridiskt sett skall betraktas som vuxna. Vidare begärs i en motion åtgärder för att åstadkomma generationsövergripande jämförelser samt en nationell kampanj mot droger. I två motioner begärs att Kulturrådet skall genomföra ett graffitiprojekt tillsammans med kommuner och landsting. I en av dessa motioner begärs även ett uttalande från riksdagen om graffiti som konst.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks av utskottet.

I betänkandet finns tolv reservationer och tre särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	5
Målen för ungdomspolitikerna	5
Översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur	8
Statsbidragsfrågor.....	9
Internationellt ungdomsarbete	12
Åldersgräns.....	13
Ungdomars levnadsförhållanden	14
Graffiti	15
Reservationer.....	19
1. Delmålen för ungdomspolitikerna (punkt 1), (kd)	19
2. Utgångspunkten för ungdomspolitikerna m.m. (punkt 2), (m)	19
3. Ungdomsstyrelsen och Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (punkt 3), (m)	20
4. Ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna m.m. (punkt 4), (m).....	20
5. Ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna m.m. (punkt 4), (kd).....	21
6. Översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur (punkt 5), (c)	21
7. Stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet (punkt 7), (kd).....	22
8. Statsbidrag till de politiska ungdomsförbunden (punkt 8), (fp)	22
9. Internationellt ungdomsarbete (punkt 10), (kd)	23
10. Åldersgräns (punkt 11), (m)	23
11. Nationell kampanj mot droger (punkt 13), (kd).....	24
12. Graffitiprojekt (punkt 15), (v).....	24
Särskilda yttranden	26
1. Stöd till invandrarnas ungdomsorganisationer (punkt 6), (kd, c).....	26
2. Stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet (punkt 7), (v).....	26
3. Graffitiprojektet (punkt 15), (c).....	26
Förteckning över behandlade förslag.....	28
Motioner från allmänna motionstiden.....	28

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Delmålen för ungdomspolitiken

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr333 yrkande 8.

Reservation 1 (kd)

2. Utgångspunkten för ungdomspolitiken m.m.

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr230 yrkande 1.

Reservation 2 (m)

3. Ungdomsstyrelsen och Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr230 yrkande 6.

Reservation 3 (m)

4. Ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr230 yrkande 2 och 2002/03:Kr333 yrkande 7.

Reservation 4 (m)

Reservation 5 (kd)

5. Översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr336 yrkande 6.

Reservation 6 (c)

6. Stöd till invandrarnas ungdomsorganisationer

Riksdagen avslår motion 2002/03:Sf214 yrkande 13.

7. Stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr300 yrkande 3.

Reservation 7 (kd)

8. Statsbidrag till de politiska ungdomsförbunden

Riksdagen avslår motion 2002/03:K255.

Reservation 8 (fp)

9. Utökat stöd till ungdomsorganisationer

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr291.

10. Internationellt ungdomsarbete

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr333 yrkandena 2 och 3.

Reservation 9 (kd)

11. Åldersgräns

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr227.

Reservation 10 (m)

12. Åtgärder för att åstadkomma generationsövergripande jämförelser

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr333 yrkande 1.

13. Nationell kampanj mot droger

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr333 yrkande 4.

Reservation 11 (kd)

14. Graffiti som konst

Riksdagen avslår motion 2002/03:Kr325 yrkande 2.

15. Graffitiprojekt

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Kr259 och 2002/03:Kr325 yrkande 1.

Reservation 12 (v)

Stockholm den 18 februari 2003

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Annika Nilsson (s), Lars Wegendal (s), Kent Olsson (m), Eva Arvidsson (s), Peter Pedersen (v), Nikos Papadopoulos (s), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Tommy Ternemar (s), Birgitta Sellén (c), Göran Persson i Simrishamn (s), Anna Lindgren (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Rossana Dinamarca (v), Matilda Ernkrans (s), Helena Höij (kd) och Lena Ödeen (fp).

Utskottets överväganden

Målen för ungdomspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- delmålen för ungdomspolitiken, *jämför reservation 1 (kd)*,
- utgångspunkten för ungdomspolitiken m.m., *jämför reservation 2 (m)*,
- Ungdomsstyrelsen och Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer, *jämför reservation 3 (m)* och
- ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna m.m., *jämför reservationerna 4 (m) och 5 (kd)*.

Bakgrund

Hösten 1999 behandlade riksdagen regeringens proposition 1998/99:115 På ungdomars villkor – ungdomspolitik för demokrati, rättvisa och framtidstro. Riksdagen beslöt i enlighet med propositionen att ett system skulle införas med en generell, sektorsövergripande och målstyrd ungdomspolitik som inkluderar uppföljning och analys. Riksdagen godkände 3 nya mål för ungdomspolitiken:

1. Ungdomar skall ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv.
2. Ungdomar skall ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet.
3. Ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande skall tas till vara som en resurs.

Riksdagen godkände också att Ungdomsstyrelsen skall verka för att målen för den nationella ungdomspolitiken uppfylls och att regeringen skall utforma de övergripande målen för Ungdomsstyrelsens verksamhet. Regeringen beslöt med utgångspunkt i de 3 målen om 41 delmål, vilka skulle fungera som en utgångspunkt för uppföljning och analys av den samlade ungdomspolitiken. Då målen delvis visat sig vara otydliga har de reducerats till 32. Ungdomsstyrelsen förutsattes göra en mera fördjupad analys vart fjärde år, första gången efter perioden 2000–2003. Regeringen har senare beslutat att analysen skall redovisas i maj 2003. Goda exempel skall tas fram av Ungdomsstyrelsen för att illustrera olika former av konkret verksamhet som bidrar till att ungdomspolitikens mål uppnås.

Motionerna

I samband med riksdagens behandling av den ungdomspolitiska propositionen (prop. 1998/99:115) hösten 1999 behandlades också motionsyrkanden om

inriktningen av ungdomspolitiken m.m. Några av dessa yrkanden har återkommit under de allmänna motionstiderna därefter, även hösten 2002.

I motion Kr333 (kd) yrkande 8 redovisar representanter för Kristdemokraterna att de stödde förslaget år 1999 om de 3 nya målen för ungdomspolitiken. De betonar att statens roll i ungdomspolitiken skall vara stödjande och inte styrande. För att bättre kunna bedöma den politiska inriktningen på ungdomspolitiken anser de att det bör vara riksdagen och inte regeringen som beslutar om *delmålen*. Motionärerna anser att många av delmålen är otydliga och att de i vissa fall kan behöva justeras och anpassas till lokala förhållanden. Regeringen bör förelägga riksdagen förslag till nya delmål. Därigenom skulle också målfrågorna bli mera uppmärksammade och debatterade.

Motionärerna bakom motion Kr333 (kd) begär också att regeringen skall framlägga förslag för riksdagen om åtgärder för att främja *ungdomars delaktighet i demokratiska processer* (yrkande 7). Alltför få ungdomar har kommunala förtroendeposter, poster i myndighetsstyrelser eller i statliga kommittéer.

Även representanter för Moderata samlingspartiet återkommer till några av de frågor som togs upp motionsvägen i samband med den ungdomspolitiska propositionen. I motion Kr230 (m) uttrycker de åter sin tveksamhet till begreppet ungdomspolitik och begär att riksdagen skall tillkännage för regeringen vad som anförs i motionen om *utgångspunkten för ungdomsfrågorna* (yrkande 1).

Den politik som är nödvändig för att ge unga människor en bra utbildning, en stimulerande fritid eller möjlighet till ett riktigt jobb är enligt motionen en politik som gynnar alla ”grupper” i samhället.

Motionärerna anför att det i regeringens politik framför allt handlar om att få unga människor delaktiga i dagens representativa demokrati. Ungdomar skall därför ta plats i alla kommittéer, kommissioner, ungdomsråd, förtroendevalda organ m.m. Dagens ungdomar vill dock inte fungera som alibin. Den representativa politikens makt måste minska till förmån för individernas direkta makt över sina egna liv, anförs det i motionen. Ungdomar är i hög grad individualister och vägrar att inordna sig i kollektiva lösningar eller färdiga mallar. Detta märks även på den politiska arenan. Få problem kommer att lösas enbart av att unga kommer in i alla representativa organ. Problemet ligger snarare hos politikerna, partierna och den förda politiken. Mötesformerna behöver t.ex. förändras radikalt för att de politiska partierna skall kunna attrahera fler unga människor.

Riksdagen bör enligt motionärernas mening tillkännage för regeringen vad som anförs i motion Kr230 (m) om att även nya metoder bör tas till vara för att stärka unga människors villkor och *engagemang för demokrati, rättvisa och framtidstro* (yrkande 2).

Slutligen hemställs i motion Kr230 (m) att *Ungdomsstyrelsens verksamhet* bör begränsas och dess struktur ses över med syfte att avskaffa myndigheten i dess nuvarande utformning. En begränsad verksamhet bör tas över av en annan organisation, exempelvis genom att ansvarigt departement och Kom-

munförbundet ges större ansvar på området. Vidare bör *Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer* (LSU) få ett begränsat uppdrag eftersom rådet har svårigheter att balansera de ingående medlemsorganisationernas särart i rapporter och andra sammanhang. De flesta frågor som rör unga medborgare skall handläggas i respektive kommun och i nära samarbete med lokala ungdomsorganisationer, icke-politiska organisationer och andra intressegrupper. Riksdagen bör tillkännage för regeringen vad som anförs i motionen om Ungdomsstyrelsen och LSU (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att när riksdagen hösten 1999 godkände regeringens förslag i proposition 1998/99:115 om 3 övergripande mål för ungdomspolitik framhölls det särskilt att det behövs en mera sektorsövergripande ungdomspolitik som ett komplement till den dittillsvarande sektorsindelade politiken rörande ungdomar (bet. 1999/2000:KrU4, rskr. 1999/2000:53). Ett helhetsperspektiv på ungdomars situation och levnadsvillkor är nämligen en förutsättning för att olika insatser inom olika sektorer och samhällsområden riktade till ungdomar bättre skall kunna samordnas och bli kraftfulla och resurseffektiva. En kombination av sektorsspecifika och sektorsövergripande åtgärder med sikte på en viss målgrupp eller en viss aspekt av samhällsutvecklingen har utvecklats inom andra samhällsområden och bör kunna vara av värde även inom ungdomspolitik.

De övergripande målen har redovisats i det föregående under rubriken Bakgrund, liksom att regeringen fastställt *delmål för ungdomspolitik*. Där har också redovisats att uppföljningen delvis försvårats av otydliga delmål. Regeringen har därför reviderat delmålen, som nu är 32 till antalet. Regeringen har också begärt att en fördjupad analys av resultaten av ungdomspolitik skall redovisas av Ungdomsstyrelsen redan i maj 2003 och inte efter år 2003 som tidigare förutskickats.

Utskottet anser, liksom tidigare, att det krävs en fortlöpande process för att utveckla, omarbeta och förnya delmålen, vilket sker i samråd med och med förankring hos ansvariga inom olika sektorer. Ungdomarnas delaktighet i denna process är viktig. Mot denna bakgrund anser utskottet att det skulle bli ohanterligt och motverka flexibilitet och lyhördhet inför samhällsutvecklingen om regeringen i varje särskilt fall skulle få lov att återkomma till riksdagen när ett delmål skall formuleras eller omarbetas. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion Kr333 (kd) yrkande 8.

Som utskottet redovisat genomför Ungdomsstyrelsen en omfattande utvärdering av den statliga och kommunala ungdomspolitik utifrån de 3 av riksdagen antagna övergripande målen för ungdomspolitik och de av regeringen beslutade 32 delmålen. Resultaten skall redovisas till regeringen våren 2003, varefter regeringen förutsätts redovisa sin bedömning av resultaten för riksdagen och av de eventuella åtgärder som regeringen anser nödvändiga. Utskottet anser att det inte finns anledning för riksdagen att nu ta ställning till förslag till ändringar av de *utgångspunkter för ungdomspolitik* som fast-

ställdes hösten 1999. Utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden beträffande målen för ungdomspolitiken och avstyrker motion Kr230 (m) yrkande 1.

Utskottet har i tidigare sammanhang anfört att det behövs en central myndighet, såsom *Ungdomsstyrelsen*, som har ett sektorsövergripande ansvar för att verka för att målen för ungdomspolitiken uppfylls, att följa, analysera, följa upp, utvärdera och rapportera utvecklingen samt att föreslå sådana åtgärder som uppföljning, utvärdering m.m. påvisar behov av. Utskottet anser också att det är av värde att ungdomars åsikter och ställningstaganden till olika samhällsfrågor kommer till uttryck både direkt från ungdomar som individer och från de enskilda organisationer som representerar olika ungdomsgrupper, liksom från ett sådant övergripande organ som *Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer* (LSU). Utskottet avstyrker med det anförda motion Kr230 (m) yrkande 6.

Då det gäller frågor om ungdomars engagemang i samhällsutvecklingen och *ungdomars delaktighet i den demokratiska processen* vill utskottet understryka att det är en för hela samhället utomordentligt viktig fråga att de unga tar del i utformningen av det framtida samhället. Utvecklingen av ungdomars inflytande har gått långsamt på många områden. Dessa frågor ingår i Ungdomsstyrelsens pågående uppföljning av målen för ungdomspolitiken, bl.a. det mål som uttrycker att ungdomar skall ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet.

Med hänvisning till kommande redovisning av Ungdomsstyrelsens fördjupade analys av måluppfyllelse m.m. anser utskottet att det inte är påkallat att riksdagen gör några särskilda uttalanden i frågan, varför motionerna Kr230 (m) yrkande 2 och Kr333 (kd) yrkande 7 avstyrks.

Översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om
– översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur, *jämför reservation 6 (c)*.

Motionen

I motion Kr336 (c) anføres att bidragsgivning till ung kultur kan präglas av ett förhållningssätt som strider mot vad ung kultur innebär, nämligen viljan att skapa något nytt. Projekt med detta förhållningssätt har formulerats av vuxna och har avsett aktiviteter för ungdomar som reducerar kulturen till förebyggande insatser. I motionen hävdas även att Ungdomsstyrelsen och Allmänna arvsfonden beviljar medel till sådana ”behandlingsprojekt” som inte utgår från ungdomars egna önskemål och idéer. Riksdagen bör därför tillkännage

för regeringen att en *översyn* bör göras av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Barns och ungas rätt till eget skapande och till deltagande i kulturlivet var ett genomgående tema i den långsiktiga nationella kulturpolitik som riksdagen beslöt om hösten 1996 (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Delaktighetsmålet inom den nationella kulturpolitiken gäller självfallet barn och unga och skall iaktas av såväl statliga och statligt stödda kulturinstitutioner som andra statliga organ och kunna vara en stimulans för kommuner, landsting och andra aktörer på kultur- och ungdomsområdena. Barns och ungas delaktighet i samhället är ett av de tre övergripande målen för den nationella ungdomspolitik. Deras delaktighet i kulturlivet m.m. uttrycks i några av de delmål för ungdomspolitik som regeringen fastställt och som för närvarande utvärderas av Ungdomsstyrelsen i samarbete med andra myndigheter. Frågor om ungas kultur och därtill anknyttande frågor har behandlats av utskottet under senare år (bet. 2001/02:KrU8 s. 12–14 och 2002/03:KrU1 s. 41 och 118). Med hänvisning till vad som tidigare anförts och till att Ungdomsstyrelsen i maj 2003 rapporterar en fördjupad analys av ungdomspolitik föreslår utskottet att riksdagen avslår den nu aktuella motion Kr336 (c) yrkande 6.

Statsbidragsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- stöd till invandrarnas ungdomsorganisationer,
- stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet, *jämför reservation 7 (kd)*,
- statsbidrag till de politiska ungdomsförbunden, *jämför reservation 8 (fp)*, och
- utökat stöd till ungdomsorganisationer.

Bakgrund

Hösten 2001 beslöt riksdagen om förändringar av reglerna för statsbidraget till ungdomsorganisationerna att tillämpas första gången vid bidragsgivningen för år 2004 (prop. 2001/02:1, utg.omr. 17 s. 135–136, bet. 2001/02:KrU1, rskr. 2001/02:74). Målen för statsbidraget är oförändrat att

1. främja barns och ungdomars demokratiska fostran,
2. främja jämställdhet mellan könen,
3. främja jämlikhet mellan olika ungdomsgrupper,
4. ge barn och ungdomar en meningsfull fritid och
5. engagera fler ungdomar i föreningslivet.

Regeringen har beslutat om en ny förordning (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer. Det hittillsvarande grundbidraget ersätts av tre olika bidrag, nämligen strukturbidrag, utvecklingsbidrag och etableringsbidrag. Sådana bidrag får lämnas till ungdomsorganisation som är en öppen sammanslutning i vilken medlemskapet är frivilligt och som är självständig och demokratiskt uppbyggd med en verksamhet som inte strider mot demokratins idéer.

Strukturbidrag består av ett fast belopp och ett rörligt belopp grundat på antalet medlemmar i åldrarna 7–25 år och på antalet lokalavdelningar. Det är avsett för ungdomsorganisationer som har minst 3 000 medlemmar i åldrarna 7–25 år som utgör minst 60 % av organisationens totala medlemsantal och som har lokalavdelningar i minst tio län. Det får också lämnas till en ungdomsorganisation för funktionshindrade om organisationen har minst 400 medlemmar i åldrarna 7–25 år som utgör minst 60 % av organisationens totala medlemsantal och som har lokalavdelningar i minst fyra län.

Utvecklingsbidrag består av ett fast belopp. Det får lämnas till en ungdomsorganisation som har minst 2 000 medlemmar i åldrarna 7–25 år som utgör minst 60 % av organisationens totala medlemsantal och som har lokalavdelningar i minst tio län.

Etableringsbidrag består av ett fast belopp. Det får lämnas till en ungdomsorganisation som har minst 1 000 medlemmar i åldrarna 7–25 år som utgör minst 60 % av organisationens totala medlemsantal och som har lokalavdelningar i minst tre län.

Om det finns särskilda skäl får strukturbidrag, utvecklingsbidrag och etableringsbidrag beviljas en organisation även om den inte uppfyller de uppställda kraven.

Det hittillsvarande särskilda bidraget bibehålls. Det får lämnas till en organisation om organisationens ungdomsverksamhet eller en viss tillfällig verksamhet bland ungdomar är av sådan karaktär att den särskilt bör främjas eller att det finns något annat särskilt skäl för sådant bidrag. Det får också lämnas till organisationer som beviljas de tidigare redovisade tre bidragsformerna.

Motionerna

I motion Sf214 (c) hemställs att riksdagen skall göra ett uttalande om att *stödet till invandrarnas ungdomsorganisationer* skall behållas (yrkande 13). Motionärerna framhåller att ungdomar med invandrarbakgrund, särskilt kvinnorna, deltar i mindre utsträckning i föreningslivet än infödda medborgare. Kulturen är viktig för självförtroende och gemenskap. Både kultur och idrott är brobyggare i det mångkulturella samhället.

Enligt motion Kr300 (mp) bör riksdagen tillkännage för regeringen att formen för ekonomiskt *stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet* bör omarbetas så att denna verksamhet inte diskrimineras (yrkande 3). I motionen framhålls att verksamhet i form av teater, orkester, kör eller folkdans ofta utövas gemensamt oberoende av kön, ålder eller kulturell bakgrund. Det anses dessutom vara en pedagogisk vinst att organisera verksamheten på detta vis.

Stödsystemet till ungdomsverksamhet bör inte förhindra verksamhet med blandade åldrar.

I motion K255 (fp) hemställs att riksdagen skall tillkännage för regeringen att det behövs ändrade regler för *statsbidrag till de politiska ungdomsförbunden* (yrkande 1). Ett nytt bidragssystem bör införas som baseras på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag (yrkande 2). Ett sådant nytt bidragssystem behövs för att underlätta flexibilitet och frihet i verksamheten.

Ett *utökat stöd till ungdomsorganisationerna* begärs i motion Kr291 (s). De idéburna organisationerna som arbetar med barn och ungdomar är en motvikt till manipulerande krafter genom datorer, spel, filmer och leksaker och till prestationshetsen som kan drabba barn inom t.ex. idrotten. De idéburna ungdomsorganisationerna stimulerar till en aktiv fritid och ett kritiskt tänkande. Att ge ökat stöd till dessa organisationer är en satsning på vår demokratis framtid, anförs det i motionen.

Utskottets ställningstagande

Då det gäller frågan om *statligt stöd till invandrarnas ungdomsorganisationer* vill utskottet anföra följande.

Utskottet delar motionärernas syn på ungdomsorganisationernas stora betydelse som brobyggare mellan olika kategorier av ungdomar i det mångkulturella samhället. Utskottet noterar att det i de tidigare statsbidragsreglerna för grundbidrag till ungdomsorganisationer fanns en särregel för ungdomsorganisationer för invandrare om minsta antal medlemmar och minsta antal lokalavdelningar. De flesta ungdomsorganisationer för invandrare torde dock kunna uppnå de olika medlems- och lokalavdelningskrav som ställs upp för de nya bidragsformer som ersätter grundbidraget fr.o.m. år 2004. Utskottet påminner också om att det i den nya förordningen finns en dispensregel som gör det möjligt att om det finns särskilda skäl kunna ge strukturbidrag, utvecklingsbidrag och etableringsbidrag till en organisation även om den inte uppfyller kraven för dessa tre bidragsformer. Utskottet anser mot denna bakgrund att det inte är påkallat att riksdagen gör ett sådant uttalande som begärs i motion Sf214 (c) yrkande 13, varför yrkandet avstyrks.

När riksdagen hösten 2001 beslöt om de nya bidragsreglerna för ungdomsorganisationerna behandlades också motionsyrkanden om regler som skulle göra *stöd till generationsövergripande verksamhet* möjligt mera generellt. Utskottet fann dock att ett sådant system bl.a. skulle innebära många praktiska avgränsningsproblem och även kräva ett ökat anslag. Någon lösning på dessa problem fanns inte i de då aktuella motionerna och finns inte heller i den nu aktuella motionen.

Enligt utskottets uppfattning är det viktigt att ungdomarna själva har ett ansvar för sina organisationers verksamhet och att de inte blir vuxenstyrda. Det skall vara ungdomarnas egna intressen och behov som styr verksamheten. Ungdomarna skall inte erbjudas verksamhet som har valts för dem av vuxna.

Utskottet påminner om att det i samband med beslutet om nya bidragsregler uttalades att de generationsövergripande organisationer som genom dispens fått bidrag även fortsättningsvis avsågs kunna söka dispens.

Utskottet föreslår, med hänvisning till det anförda, att riksdagen skall avslå motion Kr300 (mp) yrkande 3.

Vid 1999/2000 års riksmöte behandlade utskottet motioner om *statsbidraget till de politiska ungdomsförbunden* (bet. 1999/2000:KrU4 s. 42–43). Både konstitutionsutskottet, som yttrade sig till kulturutskottet över motionsförslagen, och kulturutskottet ansåg att om storleken på bidraget skulle göras beroende av ett partis riksdagsmandat skulle detta innebära att huvudtankarna i gällande system frångicks. Det är omfattningen av organisationens egen verksamhet som skall avgöra bidragets storlek. Utskottet har inte någon annan uppfattning i dag. Utskottet anser att det i motionen föreslagna systemet också skulle strida mot andan i målen för ungdomspolitik som innebär betoning av ungdomars självständighet och möjlighet till inflytande och delaktighet. Mot denna bakgrund avstyrks motion K255 (fp) yrkandena 1 och 2.

Utskottet anser att det är nödvändigt att i varje års budgetarbete mot varandra samlat väga behoven av ökat statsbidrag till olika angelägna verksamheter, såsom till de idéburna ungdomsorganisationerna. Utskottet anser mot bakgrund härav att riksdagen inte bör göra ett sådant allmänt uttalande om ett *utökat stöd till ungdomsorganisationerna* framöver, som begärs i motion Kr291 (s). Motionen avstyrks.

Internationellt ungdomsarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om

– internationellt ungdomsarbete, *jämför reservation 9 (kd)*.

Motionen

I motion Kr333 (kd) framhålls att barns och ungdomars perspektiv på livet i dag är världen och att detta ger orsak till framtidstro. Vi lever alltmer i en internationaliserad, global värld. Den internationella världen finns inte bara på Internet och TV eller i förorterna, utan även i skolan.

Enligt motionärernas mening är det självklart att ungdomsfrågorna måste prioriteras i det internationella arbetet och att internationellt arbete måste sträcka sig utanför Europas gränser.

Ungdomar är en viktig resurs i det internationella utvecklingssamarbetet och deras roll bör stärkas i det arbetet (yrkande 2). Den största delen av befolkningen i tredje världen består av ungdomar, och svenska ungdomar kan medverka till att tillgodose också den unga befolkningens behov. Då kan man också öka kunskaperna om och förståelsen för internationellt solidaritetsarbete hos morgondagens beslutsfattare.

Vidare bör Ungdomsstyrelsen stödja ungdomsorganisationernas reguljära internationella verksamhet, dvs. deras möjligheter till globalt arbete genom kontakt med systerorganisationer i andra länder och arbete inom sina internationaler (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det inte finns utrymme inom det ordinarie bidraget till ungdomsorganisationerna för att avsätta särskilda medel för ungdomsorganisationernas samarbete med systerorganisationer i andra länder. Utskottet anser dock att sådana kontakter både inom och utom EU är av värde för förståelsen mellan ungdomar i olika länder och är betydelsefulla för utbyte av kunskaper och erfarenheter. Ungdomsorganisationernas medverkan i utvecklingsprojekt i andra länder bekostas bl.a. med medel från Sida. Ungdomar är, som anförs i motionen, en viktig resurs i utvecklingsarbetet inte minst genom att de kan tillföra ett ungdomsperspektiv på verksamheten. Ungdomars möjlighet till engagemang i internationella frågor ingår som en del i det uppföljnings- och utvärderingsarbete som pågår inom Ungdomsstyrelsen och som skall redovisas för regeringen i vår. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr333 (kd) yrkandena 2 och 3.

Åldersgräns

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om
– åldersgräns, *jämför reservation 10 (m)*.

Motionen

Det bör enligt motion Kr227 (m) finnas endast en åldersgräns för när en person juridiskt sett är vuxen och tillåts att gå på krogen, handla på Systembolaget, rösta, gifta sig och ta körkort. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under tidigare år behandlat olika motionsyrkanden om åldersgränser för ungdomar. Vid 2001/02 års riksmöte anförde utskottet bl.a. följande (bet. 2001/02:KrU8).

Utskottet vill framhålla att frågan om mera enhetliga åldersgränser kompliceras av att uppsatta åldersgränser avser så skilda förhållanden som ungas rättigheter, deras skyldigheter och deras behov av skydd. Att med dessa skilda utgångspunkter fastställa en enda enhetlig åldersgräns torde innebära stora problem. Utskottet är dock medvetet om att ungdomar upplever mängden av olika åldersgränser som otillfredsställande och att gränserna ibland kan kännas godtyckligt satta. Gränser som funnits under en längre tid kanske också kan upplevas som otidsenliga, eftersom t.ex.

samhällsutveckling och utbildningsväsendets utbyggnad på olika sätt har påverkat ungdomars mognad. Åldersgränser som ungdomar kan uppleva som orättvisa och onödiga kan också vara sådana som inte är författningsreglerade utan satta av t.ex. restauranger och andra nöjesarrangörer. Kontakter med branschföreträdare har tagits från Regeringskansliet, men överläggningarna har inte lett till att splittringen av åldersgränser för tillträde till restauranger m.m. har ändrats.

Torsdagen den 31 januari 2002 beslöt regeringen att en parlamentarisk kommitté skall tillsättas med uppdrag att arbeta med frågan om en sammanhållen diskrimineringslagstiftning. Kommittén skall ersätta den tidigare utredningsman som arbetat bl.a. med åldersgränsfrågor i arbetslivet. Den nya utredningen blir betydligt mera omfattande och skall överväga en gemensam lagstiftning mot diskriminering som omfattar alla eller flertalet diskrimineringsgrunder och samhällsområden. I uppdraget ingår att lämna förslag till hur bestämmelserna om åldersdiskriminering i EG-direktivet om likabehandling i arbetslivet (2000/01:Kr78/EG) skall genomföras i Sverige. När det gäller diskrimineringsgrunden ålder skall utredningen kartlägga i vilken utsträckning det finnes ett behov av att införa sådan lagstiftning på andra samhällsområden än de områden som täcks av direktivet om likabehandling i arbetslivet.

Utskottet föreslår, med hänvisning till sitt tidigare uttalande i frågan, att riksdagen avslår motion Kr227 (m) om en enda gräns för när man juridiskt sett är vuxen.

Ungdomars levnadsförhållanden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- åtgärder för att åstadkomma generationsövergripande jämförelser och
- en nationell kampanj mot droger, *jämför reservation 11 (kd)*.

Motionen

I motion Kr333 (kd) understryks behovet av sådana instrument som gör det möjligt att i alla regerings- och riksdagsbeslut kunna beakta effekterna för olika generationer och fördelningen av resurser mellan dem. Det är enligt motionärernas mening särskilt viktigt med *generationsövergripande jämförelser* när det gäller beslut om investeringar, skatter och transfereringar. Detta bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen (yrkande 1).

I motion Kr333 (kd) påtalas också problemen med ungdomars bruk av alkohol och narkotika i allt lägre åldrar. Motionärerna anför att det är viktigt att stärka ungdomars vilja och förmåga att avstå från droger. De redovisar att ungdomar framfört kritik mot den information de får t.ex. i skolan om alkohol, narkotika och tobak. Ungdomsstyrelsen bör ges i uppdrag att organisera *en nationell kampanj mot droger* (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Det första av de tre nationella målen för ungdomspolitiken avser att ungdomar skall ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv. Delmål under detta mål har fastställts av regeringen, vilka främst rör utbildning, arbete, bostad och ekonomisk självständighet. För närvarande gör Ungdomsstyrelsen en fördjupad analys av den förda ungdomspolitiken bl.a. mot detta mål och utifrån de olika förhållanden som rör ungdomars möjlighet att leva ett självständigt liv. Den statliga ungdomspolitiken är sektorsövergripande, vilket betyder att ungdomars villkor och förhållanden skall beaktas även inom övriga politikområden. Ungdomsstyrelsens uppföljning och utvärdering görs i samarbete med berörda myndigheter på olika områden. När resultaten av uppföljning och utvärdering lämnats till regeringen kommer riksdagen att få tillfälle att ta ställning till regeringens bedömning och förslag till åtgärder inom ungdomspolitikens område.

Utskottet anser mot denna bakgrund att riksdagen inte bör göra något sådant uttalande som begärs i motion Kr333 (kd) yrkande 1 om särskilda *åtgärder för att åstadkomma generationsövergripande jämförelser* vid olika regerings- och riksdagsbeslut. Motion Kr333 (kd) yrkande 1 avstyrks således.

Riksdagen antog år 2002 regeringens förslag till en nationell handlingsplan mot narkotika (prop. 2001/02:91). Syftet med förslagen är bl.a. att minska nyrekryteringen till missbruk, att få fler missbrukare att sluta och att minska tillgången på narkotika. Samarbetet mellan myndigheter, kommuner, lands- ting och frivilligorganisationer skall utvecklas. Även skolans roll berörs i sammanhanget. För genomförande av handlingsplanen avsätts 325 miljoner kronor under tre år. Stor vikt läggs vid förebyggande insatser. Planen tar också upp metod- och kompetensutveckling, forskning och internationellt samarbete.

För närvarande behandlar riksdagen regeringens proposition med mål för folkhälsan (prop. 2002/03:35). Ett av målen innefattar ett samhälle fritt från narkotika.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion Kr333 (kd) yrkande 4 om en *nationell kampanj mot droger*.

Graffiti

Utskottets förslag i korthet

- Riksdagen bör avslå motionsförslagen om
- graffiti som konststart och
  - graffitiprojekt, *jämför reservation 12 (v)*.

Motionerna

I motionerna Kr259 (v) och Kr325 (mp) yrkande 1 begärs att Kulturrådet skall ges i uppdrag att undersöka om det är möjligt att ta initiativ till graffiti-

projekt i samarbete med kommuner och landsting. Sådana projekt skulle tjäna som förebilder för andra kommuner.

Motionärerna anför att det är viktigt att den ungdomskultur som växer fram underifrån respekteras och ges resurser och möjlighet att utvecklas. Om ungdomskulturen bemöts med förakt kan detta bli grogrund för motsättningar och testning av gränser. Motionärerna betonar att graffiti är konst och bör uppmuntras som sådan, medan klotter är skadegörelse som inte bör kopplas ihop med graffiti.

Motionärerna framhåller att graffiti är en kultur som utvecklats av ungdomar och att den är öppen för alla som vill skapa och visa upp sin konst utanför de traditionella konstetablissemangen. Det bästa sättet att hantera problemet med oönskad graffiti är att hjälpa ungdomarna att kanalisera sin skapariver på ett positivt sätt. De exemplifierar med ett omfattande graffitiprojekt i Norrköping, som även medfört minskat klotter i kommunen.

I motion Kr325 (mp) hemställs även att riksdagen skall uttala att graffiti är en konststart och inte per definition något som bör sammankopplas med vandalisering och kriminalitet (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Graffiti är en del av ungdomskulturen. Den kan också vara en del av bildkonsten eller en del av amatörkulturen.

Det kan aldrig bli fråga om att riksdagen skall definiera vilken riktning inom t.ex. bildkonsten som skall vara en erkänd del av konsten.

Riksdagen stöder utvecklingen inom bild- och formkonsten genom att anvisa medel för utbildning, inköp, ersättningar, stipendier och bidrag samt utställningsverksamhet. Statens stöd till konstens utveckling skall främja mångfalden av uttrycksformer och konstnärernas möjligheter till experimenterande och fritt sökande. Det kan inte ankomma på riksdagen att bedöma vilka konstriktningar som skall stödjas och hur de olika statliga stöden till konsten skall fördelas. Det är i stället sådana instanser som t.ex. Konstnärsnämnden, med konstnårsrepresentation i Bildkonstnårsfonden och kommittéer, och Statens kulturråd, med konstnårsrepresentation i referensgrupper, som vid fördelningen av statliga medel till kultur gör sådana bedömningar.

Det är riksdagens ansvar att ta ställning till hur den olagliga klotterverksamheten – oavsett dess art eller halt av konstnärlig kvalitet – skall bekämpas. Regeringen har aviserat att en proposition om åtgärder mot klotter kommer att läggas fram för riksdagen i mars 2003.

Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen avslår motion Kr325 (mp) yrkande 2 i vilken hemställs att riksdagen skall uttala att graffiti är en konststart och inte per definition något som bör sammankopplas med vandalisering och kriminalitet.

När det gäller motionsyrkandena om ett uppdrag till Kulturrådet om graffiti-projekt i samarbete med kommuner och landsting vill utskottet anföra följande. Utskottet redovisar inledningsvis de övergripande mål för den statliga politiken som har betydelse för ungdomars kultur.

Ett av de övergripande målen för den statliga kulturpolitiken är att verka för att alla – således även alla barn och ungdomar – får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande. Målen skall således styra verksamheten vid statliga myndigheter, institutioner m.fl. inom kultursektorn. De kulturpolitiska målen är även sektorsövergripande och skall således också genomsyra andra sektorer än kultursektorn. De kan också fungera som stimulans och vägledning för landsting och kommuner i deras kulturpolitiska verksamhet.

När riksdagen hösten 1996 beslutade om en långsiktig kulturpolitik och om de övergripande målen för denna var ett genomgående tema barns och ungas rätt till både eget skapande och deltagande i kulturlivet (prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129). Barn och unga skapar sin egen kultur som vuxenvärlden måste respektera och kommunicera med. Ungdomar som redan skaffat sig kulturella preferenser vill ofta inte enbart vara konsumenter utan även kulturproducenter. En kulturpolitik för unga människor måste därför också ta sin utgångspunkt i deras eget skapande och kreativa förmåga.

Denna inställning till barns och ungas behov av kultur och rätt till delaktighet och eget skapande kom även till uttryck i den ungdomspolitiska propositionen år 1999 (prop. 1998/99:115). Med utgångspunkt i de tre målen för en sektorsövergripande ungdomspolitik har delmål fastställts av regeringen, däribland ett om ungdomars möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelse samt till eget skapande. Ungdomsstyrelsen ansvarar för uppföljningen av delmålen – i samverkan med Kulturrådet när det gäller delmålet om ungdomars kultur. En fördjupad analys av måluppfyllelsen skall lämnas till regeringen i maj 2003.

Utskottet vill också nämna några särskilda statliga insatser som har betydelse för den unga kulturen.

Ungdomsstyrelsen och Allmänna arvsfonden lämnar projektbidrag till ungas egna kulturverksamheter. En rapport om effekterna av bidragen lämnas under våren 2003.

I 1996 års kulturpolitiska beslut ingick bl.a. inrättande av treåriga nationella uppdrag, däribland ett inom området ungdomskultur och ett inom området barn- och ungdomsteater. Uppdragen ges till institutioner som står för utveckling och förnyelse. Syftet är att ta till vara kunnande och idéer från hela landet för att bidra till utveckling och förnyelse inom de olika områdena. Dessa båda uppdrag innehas för närvarande av Drömmarnas hus i Malmö respektive Dalateatern. År 1996 beslutade riksdagen att bidrag skulle lämnas till regionala tjänster som länskonstnärer. Syftet är att sprida, stimulera och öka kunskapen om konst och kultur, framför allt bland barn och ungdom, och att höja kvaliteten inom amatörkulturen.

Som nämns i motionerna är det kommunerna som har det huvudsakliga ansvaret för stödet till ungdomars kultur på den lokala nivån. I motionerna nämns som exempel att Norrköpings kommun genomfört ett graffitiprojekt. I ett svar den 22 november 2002 på en interpellation om graffiti och ungdoms-

kultur nämner ungdomsminister Lena Hallengren andra exempel i Varbergs och Västerås kommuner. Hon nämner också att man från Regeringskansliet för en dialog med Kommunförbundet om frågor som rör både graffiti och klotter.

Utskottet instämmer med ungdomsministern i att graffiti finns som en del av ungdomskulturen, oavsett hur man ser på den. Det är då viktigt att de vuxna förstår vikten av graffiti som ungdomars uttryck, kommunikation och form av konst. Utskottet anser dock att riksdagen inte bör göra ett särskilt uttalande om att Kulturrådet – som har att verka i enlighet med mål och riktlinjer fastställda av riksdagen – skall undersöka möjligheten att starta ett graffitiprojekt tillsammans med kommuner och landsting. Kulturrådet disponerar medel för projekt och utvecklingsarbete och bör utifrån en helhetsbedömning av behov och kvalitet avgöra hur dessa medel skall fördelas inom kulturområdet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr259 (v) och Kr325 (mp) yrkande 1.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Delmålen för ungdomspolitiken (punkt 1)

av Helena Höij (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 1. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr333 yrkande 8.

Ställningstagande

Statens roll i ungdomspolitiken skall vara stödjande och inte styrande. För att bättre kunna bedöma den politiska inriktningen på ungdomspolitiken bör riksdagen och inte regeringen besluta om delmålen. Många av delmålen är otydliga och kan i vissa fall behöva justeras och anpassas till lokala förhållanden. Regeringen bör mot denna bakgrund förelägga riksdagen förslag till nya delmål. Därigenom skulle också ungdomspolitiken och målfrågorna uppmärksammas och debatteras mera och uppslutningen kring ungdomsfrågorna öka.

Riksdagen bör med bifall till motion Kr333 (kd) yrkande 8 som sin mening tillkännage för regeringen vad jag här har anfört.

2. Utgångspunkten för ungdomspolitiken m.m. (punkt 2)

av Kent Olsson, Lena Adelson Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr230 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi har redan i tidigare sammanhang uttryckt vår tveksamhet till begreppet ungdomspolitik. Den moderata utgångspunkten är att man så långt det är möjligt skall undvika att dela in politiken efter olika grupper i samhället. Vi anser att en god politik för att ge ungdomar en bra utbildning, en värdefull fritid och möjlighet till ett riktigt arbete är en sådan politik som gynnar även andra ”grupper” i samhället. Detta gäller som framhålls i motion Kr230 (m)

t.ex. behovet av ett bättre företagsklimat, en förändrad arbetsrätt och en reformerad arbetslöshetsförsäkring. Det gäller också förändrad lärlings- och arbetsmarknadsutbildning samt utrymme inom vuxenutbildning för allmän utbildning av arbetslösa ungdomar.

Den utgångspunkt för ungdomspolitikerna som uttrycks i motion Kr230 (m) yrkande 1 bör ges regeringen till känna.

3. Ungdomsstyrelsen och Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (punkt 3)

av Kent Olsson, Lena Adelsohn Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr230 yrkande 6.

Ställningstagande

Ungdomsstyrelsens verksamhet bör begränsas och dess struktur ses över med syfte att avskaffa myndigheten i dess nuvarande utformning. En begränsad verksamhet bör tas över av en annan organisation, exempelvis genom att ansvarigt departement och Kommunförbundet ges större ansvar på området. Vidare bör Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) få ett begränsat uppdrag eftersom rådet har svårigheter att balansera de ingående medlemsorganisationernas särart i rapporter och andra sammanhang. De flesta frågor som rör unga medborgare skall handläggas i respektive kommun och i nära samarbete med lokala ungdomsorganisationer, icke-politiska organisationer och andra intressegrupper.

Riksdagen bör med bifall till motion Kr230 (m) yrkande 6 som sin mening tillkännage för regeringen vad som anförs om Ungdomsstyrelsen och LSU.

4. Ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna m.m. (punkt 4)

av Kent Olsson, Lena Adelsohn Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 4. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr230 yrkande 2 och avslår motion 2002/03:Kr333 yrkande 7.

Ställningstagande

Det är förvisso oroande att många unga vänder den representativa demokratin ryggen. Men få problem kommer att lösas enbart av att unga kommer in i alla

representativa organ så länge partierna inte tar till vara unga människors engagemang. Problemet ligger snarare hos politikerna, i partierna och i den förda politiken. Mötesformerna behöver t.ex. förändras radikalt för att unga människor skall vilja arbeta för förändringar i samhället via de etablerade partierna. Ett bättre samarbete över generationsgränserna är – såväl inom politiken som på många andra områden – i dag troligen viktigare än någonsin. Trots att så många i dag arbetar professionellt med barn och unga är det ändå engagerade vuxna, vanliga vuxna, som ungdomar frågar efter.

Riksdagen bör som sin mening tillkännage för regeringen vad som anförs i motion Kr230 (m) om att även nya metoder bör tas till vara för att stärka unga människors villkor och engagemang för demokrati, rättvisa och framtidstro. Därmed bör riksdagen bifalla motion Kr230 (m) yrkande 2. Motion Kr333 (kd) yrkande 7 avstyrks.

5. Ungdomars delaktighet i de demokratiska processerna m.m. (punkt 4)

av Helena Höij (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 5. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr333 yrkande 7 och avslår motion 2002/03:Kr230 yrkande 2.

Ställningstagande

Ungdomar är underrepresenterade inom de kommunala förtroendeposterna. Enligt statistik från Ungdomsstyrelsen har ungdomar i åldern 20–24 år endast 0,1 % av alla poster i myndighetsstyrelser. Och det finns inte en enda person i den åldern som sitter i en statlig kommitté. I åldern 25–29 år är siffrorna bara marginellt bättre. Ansvar för den rådande situationen är både statens och de politiska partiernas. Regeringen bör framlägga förslag till åtgärder för att göra ungdomar mer delaktiga i de demokratiska processerna.

Detta bör riksdagen med bifall till motion Kr333 (kd) yrkande 7 som sin mening tillkännage för regeringen. Motion Kr230 (m) yrkande 2 avstyrks.

6. Översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur (punkt 5)

av Birgitta Sellén (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 6. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr336 yrkande 6.

Ställningstagande

Bidragsgivning till ung kultur kan präglas av ett förhållningssätt som strider mot vad ung kultur innebär, nämligen viljan att skapa något nytt. Projekt med detta förhållningssätt har formulerats av vuxna och har avsett aktiviteter för ungdomar som reducerar kulturen till förebyggande insatser. Även Ungdomsstyrelsen och Allmänna arvsfonden beviljar medel till sådana ”behandlingsprojekt” som inte utgår från ungdomars egna önskemål och idéer. Riksdagen bör därför med bifall till motion Kr336 (c) yrkande 6 som sin mening tillkännage för regeringen att en översyn bör göras av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning till ung kultur.

7. Stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet (punkt 7)

av Helena Höij (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 7. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2002/03:Kr300 yrkande 3.

Ställningstagande

Som anförs i motion 2002/03:Kr300 (mp) bör formen för ekonomiskt stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet omarbetas så att denna verksamhet inte diskrimineras i förhållande till övrigt statligt stödd ungdomsverksamhet. Stödsystemet till ungdomsverksamhet bör således inte förhindra verksamhet som utövas av barn, unga och vuxna tillsammans. Detta har också framförts i tidigare sammanhang. t.ex. i reservation 32 (kd) till utskottets betänkande 1999/2000:KrU4 om ungdomspolitik.

Vad jag här anfört bör riksdagen med delvis bifall till motion Kr300 (mp) yrkande 3 som sin mening tillkännage för regeringen.

8. Statsbidrag till de politiska ungdomsförbunden (punkt 8)

av Lennart Kollmats och Lena Ödeen (båda fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 8. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:K255.

Ställningstagande

Enligt vår mening behövs det ändrade regler för statsbidrag till de politiska ungdomsförbunden. Ett nytt bidragssystem bör införas med ett grundbidrag

samt ett rörligt bidrag som baseras på partiernas mandat i riksdagen. Ett sådant nytt bidragssystem behövs för att underlätta flexibilitet och frihet i verksamheten. Riksdagen bör med bifall till motion K255 (fp) som sin mening tillkännage för regeringen vad vi här anför.

9. Internationellt ungdomsarbete (punkt 10)

av Helena Höij (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 9. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr333 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Jag anser att det är självklart att ungdomsfrågorna måste prioriteras i det internationella arbetet och att internationellt arbete måste sträcka sig utanför Europas gränser.

Ungdomar är en viktig resurs i det internationella utvecklingssamarbetet som bör stärkas. Den största delen av befolkningen i tredje världen består av ungdomar, och svenska ungdomar kan medverka till att tillgodose också den unga befolkningens behov. Då kan man också öka kunskaperna om och förståelsen för internationellt solidaritetsarbete hos morgondagens beslutsfattare.

Ungdomsstyrelsen bör stödja ungdomsorganisationernas reguljära internationella verksamhet, det vill säga deras möjligheter till globalt arbete genom kontakt med systerorganisationer i andra länder och arbete inom sina internationaler.

Riksdagen bör med bifall till motion Kr333 (kd) yrkandena 2 och 3 som sin mening tillkännage för regeringen vad jag här har anför.

10. Åldersgräns (punkt 11)

av Kent Olsson, Lena Adelson Liljeroth och Anna Lindgren (alla m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 10. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr227.

Ställningstagande

Det bör enligt vår mening finnas endast en åldersgräns för när en person juridiskt sett är vuxen och tillåts att gå på krogen, handla på Systembolaget, rösta, gifta sig och ta körkort. Detta bör riksdagen med bifall till motion Kr227 (m) som sin mening ge regeringen till känna.

11. Nationell kampanj mot droger (punkt 13)

av Helena Höij (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 11. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Kr333 yrkande 4.

Ställningstagande

Problemen med ungdomars bruk av alkohol, narkotika och tobak förekommer i allt lägre åldrar, och andelen ungdomar som prövar droger ökar. Tillgången till droger ökar och motåtgärder måste sättas in. Jag anser att det är viktigt att stärka ungdomars vilja och förmåga att avstå från droger. Ungdomar har framfört kritik mot den information de får t.ex. i skolan om alkohol, narkotika och tobak. De har t.ex. efterlyst information från tidigare missbrukare och föräldrar till missbrukare. Ungdomsstyrelsen bör ges i uppdrag att organisera en nationell kampanj mot droger. Riksdagen bör med bifall till motion Kr333 (kd) yrkande 4 som sin mening tillkännage för regeringen vad jag här anfört.

12. Graffitiprojekt (punkt 15)

av Peter Pedersen och Rossana Dinamarca (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse:

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 12. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Kr259 och Kr325 yrkande 1.

Ställningstagande

Kulturrådet bör ges i uppdrag att undersöka om det är möjligt att ta initiativ till graffitiprojekt i samarbete med kommuner och landsting. Sådana projekt bör tjäna som förebilder för andra kommuner.

Det är viktigt att den ungdomskultur som växer fram underifrån respekteras och ges resurser och möjlighet att utvecklas. Om ungdomskulturen bemöts med förakt kan detta bli grogrund för motsättningar och testning av gränser. Vi vill betona att graffiti är konst och bör uppmuntras som sådan, medan klotter är skadegörelse som inte bör kopplas ihop med graffiti.

Barn och ungdomar skapar sin egen kultur som vuxenvärlden måste respektera och kommunicera med. Graffiti är en kultur som utvecklats av ungdomar, men som varken respekterats av eller kommunicerats med vuxenvärlden. Vi vet att den nolltoleranspolitik som förts mot graffiti inte har visat några resultat på att den oönskade graffitin minskat. Vi anser att det bästa sättet att hantera problemet med oönskad graffiti är att hjälpa ungdomarna att

kanalisera sin skapariver på ett positivt sätt. Ett gott exempel på ett omfattande graffitiprojekt, som även medfört minskat klotter, finns i Norrköping.

Riksdagen bör med bifall till motionerna Kr259 (v) och Kr325 (mp) yrkande 1 som sin mening tillkännage för regeringen vad vi anför.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Stöd till invandrarnas ungdomsorganisationer (punkt 6)

Birgitta Sellén (c) och Helena Höij (kd) anför:

Som konstateras i motion Sf214 (c) deltar ungdomar med invandrarbakgrund i mindre utsträckning i föreningslivet än infödda medborgare. Detta gäller särskilt invandrade kvinnor. Det är viktigt att invandrarnas ungdomsorganisationer kan få fortsatt statligt bidrag. Det nya bidragssystemet, där det särskilda bidraget till invandrarnas ungdomsorganisationer tagits bort, tillämpas för första gången när det gäller bidraget för år 2004. Vi förutsätter att regeringen och Ungdomsstyrelsen är uppmärksamma på om det nya systemet medför att invandrarnas ungdomsorganisationer förlorar sina bidrag och att åtgärder snabbt vidtas om så blir fallet. Mot denna bakgrund har vi avstått från att yrka bifall till motion Sf214 (c) yrkande 13.

2. Stöd till generationsövergripande ungdomsverksamhet (punkt 7)

Peter Pedersen och Rossana Dinamarca (båda v) anför:

Vi har avstått från att yrka bifall till motion Kr300 (mp) yrkande 3 om statsbidrag till generationsövergripande verksamhet inom t.ex. teater, orkestrar, körer eller folkdans, då det inte framgår av motionen hur omfattande ett sådant bidrag är avsett att bli och vilka ekonomiska konsekvenser införandet av det skulle få. Vi vill påminna om att representanterna i utskottet för Vänsterpartiet vid 2001/02 års riksmöte reserverade sig till förmån för ett antal motioner med samma syfte (bet. 2001/02:KrU1 reservation 38). I reservationen begärdes en undersökning av hur bidragsreglerna skulle kunna göras om för att möten över generationsgränserna inom kulturverksamhet skulle kunna främjas.

3. Graffitiprojekt (punkt 15)

Birgitta Sellén (c) anför:

Jag vill påminna om att Centerpartiet motionsvägen fört fram att ungdomskulturen ständigt förändras och att varje generation måste ges utrymme till att skapa sin vision, sitt innehåll och sina former. Ungdomskultur måste få finnas till för sin egen skull och utvecklas på ungdomarnas egna villkor och oberoende av vuxnas ambitioner. Ungdomar skall ha rollen som initiativtagare och inte endast vara deltagare i olika kulturprojekt. Med bl.a. dessa motiveringar

har Centerpartiet under en följd av år föreslagit att riksdagen skall anvisa ett särskilt anslag till ung kultur. I budgetmotionen för år 2003, 2002/03:Kr337 (c), föreslogs ett belopp om 100 miljoner kronor till ung kultur. Vidare föreslogs att riksdagen skulle anvisa 1 miljon kronor för ett nationellt uppdrag till Fryshuset för att bedriva graffitiverksamhet. Tyvärr avslog riksdagen motionsyrkandena (bet. 2002/03:KrU1 s. 118).

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden

2002/03:Kr227 av Elizabeth Nyström och Jeppe Johnsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en enda gräns för när man juridiskt sett är vuxen.

2002/03:Kr230 av Kent Olsson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkten för ungdomsfrågor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta till vara även nya metoder för att stärka unga människors villkor och engagemang för demokrati, rättvisa och framtidstro.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Ungdomsstyrelsen och Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer.

2002/03:Kr259 av Rossana Valeria D. m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om uppdrag till Kulturrådet att undersöka möjligheten av att initiera graffitiprojekt i samarbete med kommuner och landsting.

2002/03:Kr291 av Nils-Göran Holmqvist och Reynoldh Furustrand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utökat stöd till ungdomsorganisationer.

2002/03:Kr300 av Leif Björnlod och Ulf Holm (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att formen för ekonomiskt stöd till ungdomsverksamhet med blandade åldrar bör omarbetas så att den verksamheten inte diskrimineras.

2002/03:Kr325 av Gustav Fridolin (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppdrag till Kulturrådet att undersöka möjligheten att initiera graffitiprojekt i samarbete med kommuner och landsting.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att graffiti är en konststart och inte per definition något som bör sammankopplas med vandalisering och kriminalitet.

2002/03:Kr333 av Helena Höij m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma till riksdagen med konkreta förslag till åtgärder vad det gäller generationsövergripande jämförelser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ungdomar är en viktig resurs i det internationella utvecklingsarbetet och att deras roll bör stärkas i det arbetet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsning på ungdomsförbundens möjlighet till globalt arbete.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ungdomsstyrelsen ges i uppdrag att organisera en nationell kampanj mot drogmissbruk.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall återkomma med åtgärder för att främja ungdomars delaktighet i demokratiska processer.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att riksdagen, inte regeringen, skall besluta om delmål för ungdomspolitik.

2002/03:Kr336 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en översyn av Ungdomsstyrelsens och Allmänna arvsfondens bidragsgivning vad gäller ung kultur.

2002/03:K255 av Eva Flyborg och Johan Pehrson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av förändrade bidragsregler till de politiska ungdomsförbunden.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till nytt bidragssystem för de politiska ungdomsförbunden, baserat på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag.

2002/03:Sf214 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bibehålla de statliga bidragen till invandrarnas ungdomsorganisationer.